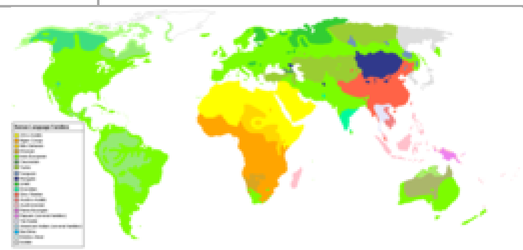
Lingua Extremadurensis

-2 *Latinitas huius rei dubia est. Corrige si potes. Vide {{latinitas}}.*

Lingua Extremadurensis (ipso sermone: *estremeñu* aut *ehtremeñu*) est vel lingua romanica vel dialectus linguae Legionicae, quam loquuntur per Extremaduram atque partem Salmanticae provinciae. Huic linguae a familia Legionica provenienti propinquitas ad linguam Cantabram Asturicamque Mirandicamque est.

Hoc tempore, linguam paene exstinctam seniores tantum in Norba Caesarina Salmanticaque loquntur. Iuniores dialecto Hispanico vel castuto vel Hispanice loqui praeferunt.

Lingua Extremadurensis estremeñu	
IPA:	[ɛ^{h}t^{h}ɾeˈmẽɲu]
Taxinomia:	Linguae Indoeuropaeae Linguae Romanicae Linguae Romanicae occidentales Linguae Ibero Romanicae Linguae Romanicae occidentales Complexus Asturo-Legionicus **Lingua Extremadurensis**
Locutores:	circa 200 000
Sigla:	1 ext, 2 roa, 3
Status publicus	
Officialis	
Privata	Hispania (Extremadura et Salmantica)
Litterae:	
Scriptura:	Abecedarium Latinum
Procuratio:	

Familiae linguisticae coloribus Vicipaedicis pictae

Index

Abecedarium

Extrematurense abecedario latino utitur. Litterae sunt: **a**, **b**, **c**, **ch**, **d**, **e**, **f**, **g**, **h**, **i**, **j**, **l**, **ll**, **m**, **n**, **ñ**, **o**, **p**, **qu**, **r**, **s**, **t**, **u**, **v**, **y**, **z**

Duplices litterae adsunt: *ch* et *ll* et *qu*.

Quaeque littera unum phonema significat, praeter *c*, *g*, *r*, *s*. Aliquibus locis v /v/ et non /b/, z /θ/ aut /d/ et non /ð/ atque s unum sonitum habet /s/, sine /z/. **a** = /a/, **b** = /b/, **c** = /k/ et /θ/, **ch** = /ʧ/, **d** = /d/, **e** = /e/, **f** = /f/, **g** = /g/ et /h/, **h** = /h/, **i** = /i/, **j** = /h/, **l** = /l/, **m** = /m/, **n** = /n/, **ñ** = /ɲ/, **o** = /o/, **p** = /p/, **qu** = /k/, **r** = /ɾ/ et /r/, **s** = /s/ et /z/, **t** = /t/, **u** = /u/, **v** = /b/, **y** = /ʑ/, **z** = /ð/.

Nota bene:

- Littera *B*: cum “p” inter vocales provenit, [b] sonat, v. gr.: *cabra* “capra”, *sobral* “superare”, *sabel* “sapere”. Cum autem “b” proveniret, [β] sonat, v. gr.: *hablal* “fabulare”, *abital* “habitare”.
- Littera *C*: cum liquida vocalisque *a o u* [k] sonat, sicut latine v. gr.: *craval* “figere”, *clissi* “defectus”, *casa* “domus”, *contal* “numerare”, *escuela* “schola”. Contra cum *e i* [θ] semper sonat: *cena* “cena”, *cien* “centum”. Si cum *r a o u* [θ] sonat, scribenda *ç*: *caçal* “venari”, *moçu* “adollescens”, *Caçris* “Norba Caesarina”.
- Littera *G*: cum liquida vocalisque *a o u* [g] sonat, ut latine v. gr.: *gróría* “gloria”, *aglutinal* (cultum verbum) “agglutinare”, *gatu* “cattus”, *gordu* “obesus”, *gustu* “gustus”. Cum autem ad *e i* adest, [h] sonat: *giernu* “gener”, *gelau* “gelatus”, *engiva* “gingiva”.
- Littera *S*: [s] sonat in verbi initio et intra cum duplice *s*, v. gr.: *santu* “pius”, *assentil* “adsentire”, *massa* “masa”, *assau* “assus”. [z] sonat inter vocales, scripta simplice “s”: *casa* “domus”, *mesa* “mensa”, *quesu* “caseus”. Syllabam claudens adspirata est, imbecilla ergo *h* sonat: mestura “mixtus”, custión “quaestio”.
- Littera *R*: [r] sonat in verbi initio et intra cum duplice *r* et post *l*, v. gr.: *rabu* “cauda”, *correr* “currere”, *palral* “loqui”. Imbecilla [ɾ] sonat inter vocales: *cara* “vultum”.
- Littera *Z*: Extramaturense [ð] sonat, ut anglice ***th**is* vel neo graeco *δ*, v. gr.: *zorru* “vulpes mas”, *zagalinu* “infans”.

Alia abecedaria

Extrematurensis alia abecedaria habet, quia lingua instituta non est. In usu sunt duae orthographiae:

- *Orthographia phonetica*: proposita a Pablo Gonzálvez González[1] est. Is enim *v g j x* sumit, *b* pro *b v* et *h* pro *g j h s* utendo. Quamobrem *Ehtremaúra* por *Estremaura* “Extrematura”, *ohuh* pro *ojus* "oculi", *bibil* pro *vivil* “vivere”, *dihtaura* pro *ditaura* “dictatura”, *ehcena* pro *escena* “scaena”. Pablo scribit semper “d” pro “z” et “d”: *dagal* pro *zagal* “puer”, *dorru* pro *zorru* “vulpes mas”, *durdu* pro *zurdu* “scaevus”. Accentuatio aedem ut Hispanica.
- *Orthographia Hispanica* a multis scriptoribus adhibetur. A Vincentio Barrantes Moreno[2] et Gabriel y Galán[3] orta est. Ii scriptores qui quo modo lingua Extrematurensi scribenda sit nesciunt, Hispanica orthographia utuntur. Ii ergo scribunt: *jacel* pro *hazel* “facere”, *jugticia* pro *justícia* “iustitia”, *desarrebujal* pro *desarrevrujal* “extendere”, *gedel* pro *heel* “foetere”. Variantes huius orthographiae in Rafael García-Plata de Osma[4], Luis Chamizo[5], José María Vecino Martín[6], Juan José Camisón[7], Antonio Garrido Correas[8] adsunt.

Grammatica

Phonologia

Vocales

Vocales longae aut breves extrematurense esse possunt.

- Breves: /a/, /e/, /i/, /o/, /u/
- Longae: /ɑː/, /ɛː/, /ɪː/, /ɔː/, /ʊː/

Longae accentum habere solent, quia provenientis a diphtonguis cum paribus vocalis contractrae sunt. v. gr.: *barbú* “cum multa barba”, *tó* “omnis”, *lú* “lutum”, *amá* “amata”, *viví* “vivite”, *sé* “sedes”.

Consonantes

Consonantes in lingua Extrematurense sunt:

- Occlusivae: /b/, /p/, /d/, /t/, /g/, /k/, /ʧ/.
- Fricativae: /f/, /θ/, /s/, /h/, /ð/, /z/.
- Nasales: /m/, /n/, /ɲ/.
- Laterales: /l/, /ʎ/.
- Vibrantes: /ɾ/, /r/.

Phonetica

Sonitus vocalici

Vocales in Extrematurense ut positionem in verbo habeat, ita pronuntationem. Quaeque vocalis multos sonitus habere possent. Vocalis “o” clausa brevisque in *loba* “lupa” [ˈloba] aut aperta brevisque in *mostu* “mustum” [ˈmɔ^{h}t^{h}u] aut aperta longa in *mó* [ˈmɔː] “modus” aut apertior longa in *mós* “modi” [ˈmʌː^{h}] aut indefinita apertura, ut vocante verbo *Frasco!* “Francisce”, esse possunt.

Sonitus consonantici

Lingua Extrematurensis multos colores gluttalibus habet, cum /h/ atque /s/.

Phonema /h/ habent:

- Verba cum *f*- initiale latina, sicut lingua Cantabra accedit (littera **h**), v. gr.: *hierru* < *ferrum*, *haba* < *fabam*, *hunción* < *functionem*, *huenti* < *fontem*.

- Verba cum antiqua *j* Legionica [ʤ] proveniente ab *i* aut *x* aut *cul* aut *li* aut *le* aut *g* latinis (litterae **j**, **g**), v. gr.: *julgal* < *iudicare, abejita* < *apicula, mujel* < *mulierem*, *giernu* < *genus, -eris*.

- Verba cum antique *x* legionica [ʃ] proveniente a *x* latina (littera **j**): *dejal* < *laxare*, *enjambri* < **examinem*.

Verba cum *s* claudente syllabam ante consonantem adspirata est (littera **s**): *estu* “hoc” [ɛ^{h}t^{h}u], *mas ligeru* “ocius” [ˈmɑ^{ɦ}lɪˈɦɛɾu], *ñascal* “mandere” [ɲɑ^{h}ˈk^{h}ɑl].

Nexus interni

- Vicipaedia Extrematurensis

Notae

1. Gonzálvez González, P. et alii, *Primera Gramática Ehtremeña*, Calzadilla, 1995.
2. In *El serano de las comadres*
3. Gabriel y Galán, *Obras completas*, Badajoz, Universitas, 1996.
4. García-Plata de Osma, R., *Ruta de la Plata*, Madrid, 1986.
5. Chamizo, L., *El miajón de los castúos*, Madrid, Austral, 2007.

6. Martínez Terrón, L., *Primera Antología de Poesía Extremeña*, Cáceres, 2005.
7. Camisón, J. J, *Marabajas*, 2002; La mardición de Marián, 2003.
8. de Saint Exupéry, A., *El Prencipinu*, trad. Antonio Garrido Correas, Badajoz, Carisma, 1999.

Linguae Romanicae

Anglo-Normannica · Auridunica · Aragonensis · Aromanica · Arpitanica · Asturiana · Burgundica · Caesariaca · Campanica · Catalana · Corsa (Gallurica, Sassarensis) · Cispadana · Dalmatica · Dacoromanica (Moldovica, Valachica) · Extremadurensis · Fala · Franco-Comitatina · Francogallica · Foroiuliensis · Gallaica · Gallonica · Guernesica · Lingua Haitiana · Hispanica (Castellana) · Insubrica · Istrica · Istro-Romanica · Italiana (Tusca litteraria) · Iudaeo-Francogallica · Iudaeo-Italiana · Latina Dolomitica · Iudaeo-Hispanica · Legionensis · Ligustica (Monoecensis) · Lotharingica · Lusitana · Megleno-Romanica · Mirandica · Moeso-Romanica · Mosarabica · Neapolitana (Aprutina, Bariana, Consentina, Daunia, Lucana, Molisina) · Normannica · Occitanica · Orobica · Pedemontica · Pictavo-Santonica · Picardica · Romancica · Romanensis · Sarda · Serquica · Shuadit · Sicula (Bruttia, Sallentina) · Tarentina · Venetica (Talica) · Vallonica